

Matka **UTÖN** saarelle

Lounais-Suomen Puumiehet seilasivat elokuun helteissä Saaristomerellä määränpäänään Suomen eteläisin asuttu saari, Utö.

Utön linnakesaari on toiminut satojen vuosien ajan majakanvartijoiden ja luotsien tukikohtana, ja puolustusvoimien läsnäolo saarella päättyi vuoden 2005 lopussa. Utön saarelle pääsee lähes päivittäin yhteysaluksella Nauvosta liki viidessä tunnissa aluksen kiertäessä Nötön, Aspön ja Jurmon kautta.

Majapaikkanamme olikin vanhasta kasarmirakennuksesta ehosuttu saaren ainoa hotelli, joka tarjosi modernien huoneiden lisäksi erinomaista ruokaa. Hotellin alakerrassa toimii ilmatieteen mitta-asema. Saaren muu rakennuskanta muodostuu pääosin pienehköistä punamullatuista mökeistä ja taloista, jotka muodostavat pienen idyllisen saaristolaiskylän. Peruspalveluihin kuuluvat lisäksi kauppa, koulu, kahvila sekä kylätalo, missä kylän asukkaille järjestetään erilaisia harrastuspiirejä.

Mitä nähtävää kaukana avomerellä sijaitseva kallioinen saari sitten voi puumiehille tarjota? Heti hotellin pihassa silmiin osuu runsaista marjoista notkuvia ruotsinpihlajia, joita kasvaa runsaasti ympäri saarta samoin kuin katajia. Syntyperäisen oppaamme Hanna Kovan mukaan puu on saarelaisille pyhä asia, vaikka puustoa nykyisin joudutaankin karsimaan.

Vanhin saarella kasvava puulaji on 1800-luvun lopulla sinne istutettu saarni, joka nykyisin on jo levinnyt liikaa ulkosaariston karua maisemaa peittämään. Havupuita tällä luontaisella lehtipuuvyöhykkeellä näkyikin huomattavasti vähemmän; saarella on yksi kuusi ja jonkin verran istutettuja mäntyjä. Aspössä havupuita ei ole lainkaan, Jurmossa on jonkin verran istutettua mäntymetsää.

Vuonna 1754 sytytettiin saaren ensimmäinen majakka, joka tuhoutui Suomen sodan aikana. Nykyinen majakka on vuodelta 1814

▲ Utön majakka vuodelta 1814.

▲ Lounais-Suomen Puumiehet paistattelivat päivää hotellin edustalla ennen kävelyretkeä saaren ympäri Hanna-oppaan johdolla.

▲ Maisema venesatamasta

ja siinä on Suomen ainoa pyörivä prismasto. Majakan erikoisuutena voidaan mainita myös ylhäällä tornissa sijaitseva ja yhä käytössä oleva majakkakirkko, joka lienee maailmassa ainoa laatuaan. Saarella on lisäksi vuonna 1910 rakennettu rukoushuone, joka iloksemme oli auki ympäri vuorokauden ja tarjosi näin eksoottisen vierailukohteen iltakävelyn lomassa majakan valojen loisteessa. Utön oma hautausmaa on perustettu vasta 1960-luvun alussa, sitä aiemmin vainajat piti kuljettaa Jurmon saarelle haudattaviksi.

Utö on tunnettu runsaasta linnustostaan ja saarella vieraileekin vuosittain runsaasti alan harrastajia. Puumiehetkin tekivät kiikareillaan onnistuneita bongauksia niin saarelta kuin yhteysaluksen kanneltakin merimatkan aikana.

Koko matkan ajan ryhmäämme helli kaunis loppukesän keli, mutta sopivin välein raikas merituuli muistutti saaren kaukaisuudesta sijainnista ja säiden armoilla elämisestä. Utö on ainutlaatuinen matkakohde niin historiansa kuin luontonsakin ansiosta, kannattaa vierailla! ■

ANNE JAAKKOLA-TUOMINEN, LOUNAIS-SUOMEN PUUMIEHET RY